

АНГЛИЦИЗМИТЕ В РУСКАТА ТУРИСТИЧЕСКА ТЕРМИНОЛОГИЯ

Десислава Х. Стойнова

Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“

Бургас, България

E-mail: d.h.grozeva@abv.bg

РЕЗЮМЕ - Настоящото изследване е посветено на англицизмите в руската туристическа терминология, като се фокусира върху названията на хотелски и ресторантски персонал. Анализирани са десет лексикални единици от английски произход: басбой, батлер, беллбой, беллмен, гритер, ресепшенист, супервайзер, хаускипер, хаусмен и хостес. Целта на изследването е да се проследят особеностите на тяхната графична, морфологична и семантична адаптация в руския език. Емпиричният материал е екскерпиран от специализирани туристически сайтове, електронни издания, професионални блогове и обяви за работа. Прилагат се контекстуално-семантичен, компонентен, етимологичен, морфологичен и сравнително-съпоставителен анализ. Резултатите показват различна степен на графична, морфологична и семантична адаптация на разглежданите англицизми. Разгледани са нормативните ограничения върху публичната употреба на чуждоезична лексика, влезли в сила от 1 март 2026 г.

Ключови думи: адаптация, англицизми, руски език, терминология, туризъм, хотелиерство

ANGLICISMS IN RUSSIAN TOURISM TERMINOLOGY

Desislava H. Stoynova

Burgas State University “Prof. Dr. Assen Zlatarov”

Burgas, Bulgaria

E-mail: d.h.grozeva@abv.bg

ABSTRACT — The paper examines Anglicisms in Russian tourism terminology through a corpus of occupational designations used in hospitality and food service. Ten English-derived units are analysed: басбой (busboy), батлер (butler), беллбой (bellboy), беллмен (bellman), гритер (greeter), ресепшенист (receptionist), супервайзер (supervisor), хаускипер (housekeeper), хаусмен (houseman), and хостес (hostess). The study aims to identify the mechanisms of graphic, morphological, and semantic adaptation. The material was excerpted from specialised tourism websites, electronic professional publications, blogs, and job advertisements. Contextual-semantic, componential, etymological, morphological, and contrastive methods were applied. The findings reveal uneven codification: some borrowings have a stable Cyrillic form and regular inflection, whereas others display spelling variation or partial indeclinability. Several items undergo semantic narrowing and professional specialisation in Russian. The paper also discusses the possible impact of the Russian language regulation effective from 1 March 2026 on the public display of foreign-language occupational and service designations.

Keywords: adaptation, Anglicisms, hospitality, Russian language, terminology, tourism

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Туристическата индустрия принадлежи към най-динамичните и най-силно глобализирани сфери на съвременната икономика, в които комуникацията между представители на различни култури и езици играе ключова роля. В този контекст се

оформя специфичен професионален туристически дискурс, характеризиращ се с висока степен на интернационализация, терминологична динамика и стандартизация.

В глобалната туристическа комуникация английският език функционира като *lingua franca*. Неговото разпространение е свързано не само с историческата и политическата роля на англоезичните държави, но и с икономическата доминация на международни хотелски вериги, платформи за резервации, авиокомпани и професионални организации. Както отбелязва Crystal (2003), глобалният статут на английския се поддържа от способността му да обслужва международни комуникативни мрежи. В сферата на туризма това се проявява чрез стандартизирани номинации, които се разпознават отвъд границите на отделните национални езици.

В руската езикова система въздействието на английския е особено видимо след обществено-икономическите промени от края на XX век. Развитието на туристическия сектор, навлизането на международни хотелски брандове, разширяването на пазара на услуги и разпространението на англоезични управленски модели създават условия за интензивно терминологично заемане. Показателни в това отношение са наблюденията на Л.В.Виноградова (2011), която изследва различни аспекти на руската туристическа терминология — нейното формиране и функциониране, структурните и семантичните ѝ особености, процесите на терминообразуване и лексикално заемане. Анализът на заетата лексика в изследвания от авторката материал показва ясно преобладаване на единиците от английски произход, чийто дял възлиза на 60,3%. Изследователката отбелязва, че при обозначаването на нови понятия в сферата на туризма в руския език в повечето случаи се избира терминологична единица от англоезичен произход, което тя свързва с формирането на туристическата индустрия в Русия под силното влияние на американския и западноевропейския опит. Обяснението на този процес е непосредствено свързано с явлението интернационализация. К.Гутшмидт (1999) разглежда интернационализацията като устойчива тенденция към сближаване и частична унификация на езиците чрез формиране на общи междуезикови характеристики, проявяващи се както на лексикално, така и на структурно равнище. В този смисъл интернационализацията не следва да се отъждествява с механично чуждоезиково подражание, а предполага формиране и разпространение на общ фонд от съотносими езикови единици в различни езици.

В контекста на глобализационните процеси Л. П. Крысин (2004) въвежда понятието „международен лексикален фонд“, чрез което може да бъде обяснена относително лесната адаптация на интернационалните термини в различни езици. Именно наличието на подобен общ лексикален фонд създава благоприятни условия за бързото разпространение на англоезични заемки и в руската туристическа терминология.

Особено значимо за настоящото изследване е и схващането на Власенко (2009) за „глобалния езиков код“, под който се разбира набор от инвариантни концепти, свързани с референтно тъждествени реалии в професионалния живот на различни общества. Този код се формира предимно на базата на английския език, който функционира като един от основните източници на международна терминологична лексика. От тази гледна точка англоезичните туристически номинации не представляват единствено чужди думи, а могат да бъдат разглеждани и като елементи на международна професионално-концептуална рамка, в която се съотнасят и уеднаквяват определени организационни практики, професионални стандарти и модели на обслужване.

В тази връзка е необходимо да бъде уточнено и самото понятие „англицизъм“. В научната и лексикографската литература то се употребява както в широк, така и в по-

тесен смисъл. Ушаков (1935) го определя като „вид варваризма — оборот речи, составленный по образцу английского языка; заимствование из английского языка“. Според Ефремова (2000) англицизмът представлява „слово или выражение, заимствованное из английского языка, либо оборот речи, построенный по модели, характерной для английского языка“. И в двете определения понятието обхваща не само непосредствено заети лексикални единици, но и изрази или конструкции, изградени по английски модел. В настоящото изследване разглеждаме англицизма като лексикална единица, заета от английския език и функционираща в друга езикова система.

Нашият изследователски интерес е насочен към „названия на хотелски и ресторантски персонал“. Фокусът върху тази група се обуславя от специфичното място, което названията на обслужващия персонал в туризма заемат между строго специализираната терминология и езика на ежедневната комуникация. Като ключов елемент от структурата на туристическата индустрия персоналът осигурява непосредственото реализиране на туристическия продукт чрез пряко взаимодействие с клиента — посрещане и регистриране на гостите, пренасяне на багажа, поддържане на хотелската среда, посрещане и настаняване на посетителите в заведенията за хранене, обслужване в ресторанта, координиране на отделните дейности и контрол върху качеството на обслужването. Това обуславя необходимостта от използване на кратки, ясни и международно разпознаваеми номинации, каквито са английските заемки. Обект на анализ са десет съществителни имена от английски произход: *басбой (busboy)*, *батлер (butler)*, *беллбой (bellboy)*, *беллмэн (bellman)*, *гример (greeter)*, *ресепшенист (receptionist)*, *супервайзер (supervisor)*, *хаускипер (housekeeper)*, *хаусмен (houseman)* и *хосмес (hostess)*.

Целите на изследването са да се установят причините за заемането на тези думи, степента на графична, фонетична и морфологична адаптация на посочените англицизми, да се определи тяхното значение, да се проследят евентуалните семантични промени и да се определи мястото им в руския туристически дискурс спрямо техните руски съответствия. За постигането на тези цели се поставят следните задачи: да се опишат графичните варианти на анализирани думи, да се проследи включването им в руската морфологична система, да се съпоставят значенията им с тези на английските етимони, да се установят отношенията им с руски еквиваленти, да се анализират престижните и стандартизиращите конотации на чуждоезичните форми.

Работната хипотеза е, че разглежданите англицизми не навлизат поради възникването на напълно нови професии. В голяма част от случаите те представляват вторична номинация на вече съществуващи функции, но ги концептуализират в съответствие с международния корпоративен модел. Следователно заемките изпълняват едновременно номинативна, диференцираща, стандартизираща и стилистична функция. Тяхната степен на адаптация зависи от честотата, сферата на употреба, наличието на едносъставен руски еквивалент и институционалната подкрепа чрез стандарти, длъжностни характеристики и професионални практики.

2. МАТЕРИАЛИ И МЕТОДИ

Емпиричният материал е ексцерпиран от над двадесет рускоезични онлайн източника: сайтове на хотели и ресторанти, специализирани електронни списания, професионални блогове, длъжностни характеристики и обяви за работа. Този тип източници са особено подходящи за изследване на терминологичната лексика, тъй като отразяват реалната професионална употреба на лексемите по-рано от нормативната лексикография. Същевременно дигиталният материал има ограничения: резултатите не

следва да се интерпретират като представителна честотна картина на целия руски език, а като наблюдение върху актуалната употреба в конкретен професионален дискурс. Подборът на изследваните единици е извършен въз основа на четири критерия: английски произход; принадлежност към тематичната група „названия на хотелски и ресторантски персонал“, реална употреба в руски туристически контексти, наличие на езикови особености във формалната, семантичната или функционалната адаптация, включително конкуренция с руски съответствия или други заети форми. Етимологичният анализ идентифицира английския прототип и начина на неговото формално предаване в руския език. Графичният и фонетичният анализ са насочени към кирилизацията, удвояването на съгласни, употребата на дефис и колебанията при предаването на английски гласни и съгласни. Морфологичният анализ проследява определянето на род, склоняемостта, падежните форми и образуването на множествено число. Контекстуално-семантичният анализ служи за определяне на актуалното значение на всяка единица в конкретни туристически и хотелски текстове. Чрез компонентния анализ се съпоставят семите в английската и руската лексема и се определят значенията на изследваните единици. Сравнително-съпоставителният метод се прилага на две равнища: между английския етимон и руската заемка, от една страна, и между англицизма и неговите руски съответствия, от друга. Функционално-прагматичният анализ изследва не само какво обозначава единицата, но и какъв социален и професионален смисъл активира. В този аспект се разглеждат конотациите за модерност, лукс, международност, професионализъм и принадлежност към корпоративна култура. За установяване на значенията на английските етимони са използвани англезични общи и специализирани речници (вж. в Литература). Руските форми и значения са съпоставени с данни от руски лексикографски и специализирани източници, когато съответната единица е засвидетелствана в тях. Използван е и „ГОСТ Р 54603-2011. Национальный стандарт Российской Федерации. Услуги средств размещения. Общие требования к обслуживающему персоналу“ с оглед на употребата на професионални названия в нормативната терминология на хотелиерството и ресторантьорството.

3. РЕЗУЛТАТИ

3.1. Системни характеристики на изследваната лексикална група

Анализираните единици образуват относително обособена лексикална група в рамките на туристическата терминология. Общият им семантичен признак е обозначаването на лице, което изпълнява определена длъжност в сферата на хотелското и ресторантското обслужване. Процесът на заемане се осъществява в рамките на професионалната комуникация. Съществена роля за разпространението на английските названия на длъжности имат международните хотелски вериги, в чиято управленска и организационна практика тези названия функционират като част от установена корпоративна терминология. Чрез обяви за работа, длъжностни характеристики, вътрешнофирмена документация и обучителни материали те навлизат в руския професионален дискурс, а впоследствие се разпространяват и в специализирани медии и професионално ориентирани интернет ресурси. Усвояването на тези единици може да се разглежда като процес, протичащ предимно от международната корпоративна практика към националната професионална комуникация, а не като резултат единствено от неформално заемане в разговорния дискурс.

Всички разгледани единици са сравнително нови заемки, получили активно разпространение в руския туристически дискурс след 2000 г. Ексерцираните англицизми не са фиксирани в използваните при анализа съвременни лексикографски

източници — *Современный словарь иностранных слов* на Л. П. Крысин и *Большой толковый словарь русского языка* под редакцията на С. А. Кузнецов. Изключение прави *хостес*, чиято форма е нормативно закрепена в академичния правописен ресурс „Академос“ на Института за руски език „В. В. Виноградов“ към РАН. Наред с лексикографската фиксация е отчетено и присъствието на разглежданите единици в нормативната документация. В ГОСТ Р 54603-2011 са включени четири от анализирания англицизма — *беллбой*, *беллмен*, *супервайзер* и *хостес*. В този контекст следва да се разграничава устойчивото функциониране на дадена единица в професионалната сфера от нейното по-широко общоезиково усвояване и лексикографска кодификация: една лексикална единица може да има сравнително устойчива употреба в рамките на определена професионална общност, без все още да е представена в нормативни или академични лексикографски ресурси. Това разминаване между активната професионална употреба и липсата на лексикографска фиксация е показателно за ранния етап на усвояване, на който се намират по-голямата част от изследваните лексеми.

3.2. Графична и фонетична адаптация

Графичната и фонетичната адаптация са един от основните показатели за усвояването на англоезичните заемки в руския език. При определяне на степента на адаптация се отчитат графичните реализации на анализирания лексикални единици в изследвания материал, както и фиксацията им в лексикографски източници и професионални стандарти.

Без графична вариативност се употребяват лексемите *басбой*, *батлер*, *гритер*, *супервайзер*, *хаусмен* и *хостес*, които в изследвания материал се срещат с последователно изписване на кирилица. *Басбой*, *гритер* и *хаусмен* не са представени в използваните академични лексикографски ресурси. Думата *супервайзер* е включена в ГОСТ Р 54603-2011, а *хостес* е представена както в посочения стандарт, така и в академичния правописен ресурс „Академос“.

При останалите лексеми се наблюдава правописна нестабилност. При *беллбой* се срещат вариантите *беллбой*, *белбой* и *белл-бой*. Различията засягат запазването на двойната съгласна „лл“ и слятото или дефисното изписване на компонентите. В посочения стандарт ГОСТ Р 54603-2011 е фиксирано изписването *беллбой*. Лексемата *беллмен* е представена чрез вариантите *беллмэн*, *беллмен* и *белмен*. Различията се проявяват при предаването на английския компонент map — чрез „мэн“ или „мен“ — както и при запазването или редуцирането на двойната съгласна „лл“. В ГОСТ Р 54603-2011 е възприето изписването *беллмен*. Лексемата *ресепшенист* се изписва във вариантите *ресепшенист*, *ресепшионист* и *рецепционист*. Различията се проявяват както при графично-фонетичното предаване на английската основа *receptionist*, така и при избора между „ресепш-“ и „рецепц-“. В изследвания материал преобладава изписването *ресепшенист*. Графични варианти на думата *хаускипер* са *хаускипер*, *хаускиппер* и *хаузкипер*. Вариативността засяга единичното или двойното изписване на „п“, както и предаването на съгласната в първия компонент чрез „с“ или „з“. В ГОСТ Р 54603-2011 е фиксиран терминът *хаускипинг*, но лексемата *хаускипер* не е представена като самостоятелно длъжностно название, не е установена и в академичния правописен ресурс „Академос“..

3.3. Морфологична адаптация

Морфологичната интеграция на заемките се определя преди всичко от техния фонетичен завършек. Всичките десет единици завършват на съгласен звук, което ги

отнася към мъжки род. Осем от тях се вписват в модела на второто склонение, в изследвания материал се срещат формите за родителен падеж единствено число батлера, гритера, ресепшениста, супервайзера, хаускипера, хаусмена, както и формите за множествено число гритеры, супервайзери, хаусмени. Наличието на падежна и числова парадигма показва, че тези заемки престават да бъдат изолирани чуждоезикови елементи и се включват в граматичните модели на руския език. Според степента на морфологична адаптация се очертават две подгрупи. Шест единици проявяват висока и относително стабилна адаптация **батлер** (18), **гритер** (13), **ресепшенист** (21), **супервайзер** (27), **хаускипер** (16) и **хаусмен** (12). При **басбой**, **беллбой** и **беллмэн** също са регистрирани падежни форми (басбоя, беллбоя, беллмэна), но ниската им честотност и графичната вариативност правят парадигмата им по-слабо установена. Вниманието заслужава лексемата **хостес**. Семантично думата назовава предимно лице от женски пол, но завършекът на съгласна и чуждоезиковият облик затрудняват еднозначното ѝ включване в продуктивен модел. Справка в Грамота.Ру посочва, че лексемата е от мъжки род (2-о склонение), в анализирания текстове преобладават конструкции като работата **хостес**, длъжност **хостес**, требования к **хостес**, в които думата остава несклоняема. Срещат се и единични склоняеми форми (напр. работата **хостесом**, длъжност **хостеса**), но те не са достатъчно стабилни, за да формират единна норма. Тази граматична неопределеност е типична за заемки, при които формалният завършек и естественият род не съвпадат с очакваните руски модели. Словообразователната активност на изследваните лексеми е силно ограничена. При ексерпцията на материала е установена съставната номинация: батлер-сервис — 'хотелска услуга, при която на госта се предоставя личен иконом'.

3.4. Семантична адаптация

Въз основа на анализа на употребите в изследвания материал за разглежданите лексикални единици са определени следните значения: **басбой** — 'помощен служител в ресторант, който отсервира съдовете, почиства и подготвя масите и подпомага сервитьорите'; **беллбой** — 'хотелски служител, който посреща гостите, пренася багажа им и изпълнява поръчения, свързани с обслужването'; **беллмен** — 'хотелски служител, който посреща гостите, оказва помощ с багажа и изпълнява различни обслужващи функции'; **ресепшенист** — 'служител на хотелската рецепция, който приема и регистрира гостите, предоставя информация и ги насочва'; **хостес** — 'служителка в ресторант, която посреща гостите и организира тяхното настаняване'; **хаускипер** — 'служител в хотел, който отговаря за организацията и контрола на почистването, поддръжката и готовността на хотелските помещения'; **хаусмен** — 'помощен служител в отдела по хаускипинг, който поддържа общите части и пренася бельо, материали и оборудване'; **батлер** — 'служител, който предоставя персонализирано обслужване на гости, предимно в хотели от висок клас'; **супервайзер** — 'служител, който организира, координира и контролира работата на други служители в определено структурно звено или функционална област в хотелиерството и ресторантьорството, като употребата в хотелиерството е по-честа, а в ресторантьорски контекст — ограничена'; **гритер** — 'служител в хотел или ресторант, който посреща гостите, ориентира ги и оказва първоначално съдействие'.

Съпоставката на семантиката на тези лексеми с тази на техните английски етимони чрез проверка в английски тълковни речници и в специализираната хотелска, ресторантьорска и туристическа употреба показва, че водещият модел е съхраняването на вече съществуващо професионално значение или на основния семантичен компонент на английската лексема. Когато английският етимон е многозначен, в

руския туристически дискурс се актуализира конкретната професионална реализация, релевантна за съответния контекст.

Значението на думата *басбой* (< *busboy*) в анализирания руски материал съответства на английското професионално значение на помощен ресторантски служител, който отсервира и подготвя масите. *Беллбой* (< *bellboy*) и *беллмэн* (< *bellman*) също съхраняват значението на хотелски служител, който подпомага гостите и оказва помощ с багажа им. При *ресепиенист* (< *receptionist*) се реализира вече съществуващото английско значение на служител на рецепция, който приема, информира и обслужва посетителите или гостите.

При *хостес* (< *hostess*) английската лексема е многозначна, но в английския език е установено и специализирано ресторантьорско значение — служителка, която посреща и настанява посетителите. Именно тази професионална реализация се открива и в анализирания руски контексти. Заема се едно от вече съществуващите значения на многозначния етимон.

Подобна е ситуацията при *хаускипер* (< *housekeeper*). Английската лексема е многозначна и функционира както в битовата сфера, така и в професионалния хотелски дискурс. В изследвания материал се актуализира именно хотелското значение, свързано с организацията и контрола на почистването и поддръжката на помещенията. Тук наблюдаваме селективно заемане на една семантична реализация и ограничаване на семантичния обхват на заемката спрямо цялостната полисемия на английския етимон. При *хаусмен* (< *houseman*) се запазва основният професионален семантичен компонент на английската единица — 'помощен служител, изпълняващ общи дейности по поддръжката в хотел'. В руския материал това значение се конкретизира в рамките на службата по хаускипинг чрез функции като поддръжка на общите части и пренасяне на бельо, материали и оборудване. При *батлер* (< *butler*) следва също да се отчете многозначността и историческото развитие на английската лексема. В съвременния професионален дискурс на луксозното хотелиерство *butler* се употребява за служител, който предоставя персонализирано обслужване на гостите. Именно тази професионална реализация е представена и в анализирания руски материал. При лексемата *супервайзер* (< *supervisor*) основният семантичен компонент „надзор, координация и контрол“ се съхранява в анализирания руски употреби. Английската единица обозначава лице, което организира и наблюдава работата на определена група служители или отговаря за конкретна функционална област. Същото значение се реализира и в руския професионален дискурс. Употреби като *супервайзер смены*, *супервайзер ресторана* и *супервайзер службы housekeeping* показват, че заемката се включва в различни словосъчетания, чрез които се уточнява конкретната сфера на отговорност на служителя. Вторият компонент в тези съчетания не променя значението на *супервайзер*, а само конкретизира обекта на надзора и организационния обхват на длъжността. В анализирания контексти *супервайзер* обозначава междинна управленска позиция между изпълнителския персонал и по-високото управленско равнище. Към основните функции се отнасят разпределянето и координирането на текущите задачи, контролът върху качеството на изпълнението, наблюдението на работния процес и отговорността за дейността на определен екип или звено. Така например при *супервайзер службы housekeeping* контролът е насочен към работата на персонала по поддръжката и готовността на хотелските помещения, при *супервайзер ресторана* — към организацията на работата в ресторантското обслужване, а при *супервайзер смены* — към функционирането на конкретна работна смяна. Следователно различията между отделните употреби са обусловени не от изменение на семантиката на заемката, а от нейното включване в различни професионални

контексти. За *супервайзер* не се установява самостоятелно семантично развитие в руския език. По-точно е да се говори за съхраняване на основното значение на английския етимон и за неговата контекстуална професионална конкретизация в зависимост от структурното звено, сферата на дейност или групата служители, върху които се упражняват функциите по надзор и координация.

При *гример* (< *greeter*) английският етимон обозначава лице, чиято функция е да посреща и приветства посетители. В хотелско-ресторантьорския дискурс това значение се конкретизира като служител, който посреща гостите, ориентира ги и при необходимост им предоставя първоначална информация. Анализираният руски употреби възпроизвеждат именно тази професионална реализация, поради което при заемаването не се наблюдава семантична промяна.

Разглежданите единици запазват съществуващите професионални значения и употреби на английските етимони. При многозначните английски лексеми руският туристически дискурс актуализира конкретна семантична реализация, обусловена от професионалния контекст.

3.5. Паралелно функциониране на англицизмите и руските съответствия

Разглежданите англицизми функционират в руския туристически дискурс при наличие на руски съответствия. Това съотношение свидетелства за номинационна вариативност при обозначаването на вече съществуващи длъжности и професионални функции. Съществено различие се установява в зависимост от типа източник. В нормативната документация вариативността е регламентирана. В ГОСТ Р 54603-2011 руски и английски професионални номинации са включени в рамките на една длъжностна позиция, като англицизмите се посочват в скоби: старшая горничная (супервайзер), носильщик (подносчик багажа, беллбой, беллмен). В същия стандарт лексемата хостес е фиксирана като самостоятелно название на длъжност в службата за хранене и напитки. Това показва, че при супервайзер, беллбой и беллмен англицизмите функционират като номинационни варианти наред с руски названия, докато при хостес заемката запълва номинационна позиция, за която в стандарта не е предложен руски еквивалент. В анализираният онлайн туристически и професионални текстове англезичните номинации са предпочитани и функционират самостоятелно, без задължително да бъдат придружавани от руско пояснение. Активното им присъствие в този тип дискурс може да се обясни, от една страна, с формалната краткост на отделни англицизми спрямо съответстващите им руски описателни конструкции. Показателни са съотношенията *гример* — *сотрудник по встрече гостей, ресепшенист* — *сотрудник стойки регистрации / администратор гостиницы, хостес* — *сотрудник по встрече гостей / администратор зала*. При *гример* липсва устойчиво еднословно руско съответствие и се използват описателни конструкции като *сотрудник по встрече гостей*. В тези случаи краткостта на англезичната форма съответства на принципа на езикова икономия, който Л. П. Крысин посочва сред мотивите за лексикално заемане, и благоприятства употребата ѝ в професионалната интернет комуникация. Подобно структурно съотношение не е характерно за цялата разглеждана група, тъй като при някои единици са налице и еднословни руски названия: *беллбой* / *беллмен* — *носильщик*. Поради това краткостта е релевантна преди всичко в случаите, когато еднословната англезична номинация се съотнася с по-разгърнато руско обозначение. От друга страна, активната употреба на англезичните професионални названия се вписва в процеса на интернационализация на руската туристическа терминология. Англицизмите са свързани с международните модели на хотелиерство,

ресторантьорство и туристическо обслужване и с широкото функциониране на английския език в международната професионална среда. В този контекст англезичните номинации придобиват и прагматична маркираност, свързана с модерност, професионален престиж и международна ориентация на професионалната комуникация. При *ресепшенист* например англезичната форма функционира при наличие на *администратор гостиницы и сотрудник стойки регистрации* и се асоциира с международния модел на обслужване. Различното представяне на професионалните номинации в нормативните и онлайн източници очертава тяхната функционално-дискурсивна диференциация. Нормативната документация фиксира и систематизира вариантите названия, докато онлайн туристическият дискурс отразява активната употреба на англицизмите като самостоятелни професионални номинации. Може да се предположи, че активното им функциониране в онлайн среда се съотнася както с краткостта на отделни англицизми спрямо руските описателни конструкции, така и с интернационализацията на професионалната лексика в сферата на туризма.

3.6. Езиковата регулация от 1 март 2026 г.

От 1 март 2026 г. в Русия влизат в сила по-строги езикови регулации, свързани с употребата на чужди думи в публичната комуникация на туристическия и хотелския сектор. Съгласно Федералния закон от 24.06.2025 № 168-ФЗ «О внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации» руският език трябва да бъде основен във всички надписи, реклами, указателни табели, сайтове и мобилни приложения. Англезични обозначения могат да се използват само при наличие на равностоен руски еквивалент. Законът предвижда административни санкции при използване на чужди думи без руски аналог, като контролът се осъществява от държавни институции. Разрешени остават заемки, които вече са нормативно утвърдени в руския език, докато нови англицизми и професионален жаргон трябва да бъдат заменени с руски съответствия. Новите езикови ограничения в Русия вероятно ще окажат влияние върху развитието на руската туристическа терминология, която по своята същност е силно интернационализирана и е непосредствено свързана с международните стандарти на обслужване. От една страна, подобна езикова политика е насочена към утвърждаването на руския език в публичната комуникация и към осигуряването на достъпност на информацията за рускоезичните потребители. Употребата на руски съответствия улеснява разбирането на професионални и организационни обозначения, които не са непременно познати на широк кръг потребители. От друга страна, ограничаването на самостоятелната употреба на чуждоезични обозначения може да създаде известни комуникативни затруднения в туристическия и хотелския сектор, тъй като значителна част от английската професионална терминология има международно разпространение и е разпознаваема от туристи и служители от различни държави. Замяната на кратки международни названия с по-разгърнати руски конструкции в някои случаи може да намали тяхната международна разпознаваемост.

В туристическия сектор вероятно ще се утвърди паралелна употреба на английски и руски обозначения в зависимост от сферата на комуникация. В международната професионална комуникация англезичните названия ще продължат да функционират, докато в публично достъпната информация за потребителите употребата им ще бъде съобразена с изискването за представяне на информацията и на руски език. От лингвистична гледна точка това създава условия за по-ясно разграничаване на сферите на употреба на англицизмите и техните руски съответствия, без непременно да води до изместването на едните от другите. По този начин развитието на туристическата

терминология ще протича под едновременното въздействие на интернационализацията на професионалната лексика и езиковата регулация на публичната комуникация.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Направеният анализ показва, че руската туристическа терминология се намира в процес на активно обновяване, обусловено от динамичното развитие и интернационализацията на туристическата индустрия. Разглежданите англицизми навлизат и се разпространяват в руския професионален дискурс под влияние на международните модели на хотелиерство и ресторантьорство, като служат преди всичко за номиниране на вече съществуващи професионални функции и длъжностни роли. По този начин се променя преди всичко начинът на тяхното езиково обозначаване в условията на глобализирана професионална комуникация. Изследваните единици са активно включени в професионалния туристически дискурс, но се характеризират с различна степен на адаптация към системата на руския език. Наблюдаваната графична вариативност показва, че процесът на езиково усвояване и нормативно установяване все още не е завършен. На семантично равнище се запазва значението на английската изходна единица. При многозначните английски лексеми в анализирания руски контекст се актуализира специализираното значение, което вече функционира в съответната професионална сфера.

Паралелното функциониране на англицизмите и руските им съответствия показва, че изборът на номинация е зависим от комуникативната сфера и типа текст. В нормативната документация се наблюдава по-голяма степен на регламентираност при представянето на професионалните названия, докато в онлайн туристическия и професионалния дискурс англоезичните номинации са предпочитани поради тяхната краткост, семантична компактност, международна разпознаваемост и съответствие с утвърдените модели на международната туристическа комуникация. В този смисъл разглежданите англицизми следва да се възприемат не като изолирани прояви на езикова мода, а като закономерен резултат от процесите на езиков контакт, глобализация и интернационализация на професионалната комуникация. Тяхното функциониране показва едновременно устойчивото им включване в руската туристическа терминология и продължаващия процес на адаптация към системата на руския език.

5. СЪТРУДНИЧЕСТВО

Изследването не е финансирано от външна организация. Авторът декларира липса на конфликт на интереси.

6. ЛИТЕРАТУРА

Cambridge Dictionary. (2026). Cambridge Dictionary. Cambridge University Press. Available: <https://dictionary.cambridge.org/>. Accessed on [2026-05-03].

Crystal, D. (2003). English as a Global Language. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.

Haugen, E. (1950). The analysis of linguistic borrowing. Language, 26(2), 210-231.

Oxford Advanced Learner's Dictionary. (2026). Oxford Learner's Dictionaries. Oxford University Press. Available: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>. Accessed on [2026-05-03].

Weinreich, U. (1953). Languages in Contact: Findings and Problems. New York: Linguistic Circle of New York.

- Академос. (2026). Орфографический академический ресурс. Институт русского языка им. В. В. Виноградова РАН. Available: <https://orfo.ruslang.ru/>. Accessed on [2026-05-10].
- Виноградова, Л. В. (2009). Русская терминология туризма: структурная характеристика. Вестник Новгородского государственного университета, 52.
- Виноградова, Л. В. (2011). Терминология туризма английского и русского языков в синхронном и диахронном аспектах: автореф. дис. ... канд. филол. наук. Великий Новгород.
- Власенко, С. В. (2009). Русский как язык перевода современного глобального языкового кода. Русский язык за рубежом, 3, 63-68.
- Грамота.ру. (2026). Справочно-информационный портал «Русский язык»: словари и справочники. Available: <https://gramota.ru/>. Accessed on [2026-04-17].
- Гутшмидт, К. (1999). Тенденция интернационализации в современных славянских литературных языках — отражения поверхностные и глубинные. In: J. Bosák (Ed.). Internacionalizácia v súčasných slovanských jazykoch: za a proti. Bratislava: VEDA, pp. 9-17.
- ГОСТ Р 54603-2011. (2011). Услуги средств размещения. Общие требования к обслуживающему персоналу. Москва: Стандартинформ.
- Ефремова, Т. Ф. (2000). Новый словарь русского языка: толково-словообразовательный. В 2 т. Москва: Русский язык.
- Крысин, Л. П. (2004). Русское слово, свое и чужое: исследования по современному русскому языку и социолингвистике. Москва: Языки славянской культуры.
- Крысин, Л. П. (2012). Современный словарь иностранных слов. Москва: АСТ-ПРЕСС КНИГА.
- Кузнецов, С. А. (гл. ред.). (2000). Большой толковый словарь русского языка. Санкт-Петербург: Норинт.
- Российская Федерация. (2025). Федеральный закон от 24.06.2025 № 168-ФЗ «О внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации». Официальное опубликование правовых актов.
- Ушаков, Д. Н. (ред.). (1935). Толковый словарь русского языка. Т. 1: А-Кюрины. Москва: Советская энциклопедия; ОГИЗ.

7. СЪКРАЩЕНИЯ

ГОСТ – държавен стандарт;